

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026 - 2029

Kaupunginhallitus 03.11.2025
4034/02.02.00/2025

Valmistelijat / lisätiedot:

talousjohtaja Marja-Leena Martikainen, puh. 044 718 2153

taloussuunnittelupäällikkö Jaana Kuuva, puh. 044 718 2788

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus päättää:

a. ehdottaa kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026-2029 taloussuunnitelman siihen liittyvine tavoitteineen, yleis- ja erityisperusteluineen sekä sitovuus- ja toimintaohjeineen.

b. ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että talousarviossa annetaan valtuutus jatkaa jo aloitetut, mutta tilinpäätöksessä 2025 keskeneräisiksi todettavat investointihankkeet vuodelle 2026 varatun kohdekohtaisen määrärahan puitteissa tai sisältyen nk. hankkeiden päättämiseen varattuun määrärahaan.

c. ehdottaa, että kaupunginvaltuusto antaa kaupunginhallitukselle valtuuden käynnistää uusien yrittäjäalojen ja -alueiden rakentamis- ja ostohankkeita sekä kaupungin kehityksen kannalta olennaisia investointeina käsiteltäviä kumppanuus- ja kehityshankkeita kokonaiskustannusarvioltaan enintään 5 milj. euron rajaan saakka. Mahdolliset hankkeet tuodaan kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi talousarviomuutoksina.

d. ehdottaa, että kaupunginvaltuusto oikeuttaa talousjohtajan nostamaan talousarviovuoden aikana enintään talousarvion rahoituslaskelman pitkäaikaisten lainojen lisäyksen osoittaman määrän rahoitusta kaupungin maksuvalmiuden sitä edellyttäessä, kilpailuttamaan rahoituksen hankinnan, sopimaan tarkemmat lainaehdot sekä nostojankohdat. Lisäksi valtuusto oikeuttaa talousjohtajan ylittämään lainojen nettomuutoksen sillä määrällä, millä edellä kohdassa 3 tarkoitettuja toimenpiteitä toteutetaan käynnistämismääräyksen puitteissa talousarviovuoden aikana.

e. ehdottaa, että kaupunginvaltuusto valtuuttaa talousjohtajan nostamaan tilapäisluottoa enintään 50 milj. euroa maksuvalmiuden turvaamiseksi.

f. ehdottaa, että kaupunginvaltuusto, että se korottaa talouden tasapainotustoimenpiteenä Kuopion Tilapalvelujen peruspääoman koron 17,3 milj. euroon vuonna 2026.

g. että talous- ja omistajaohjaus oikeutetaan korjaamaan kirjoitusvirheet ja tekemään tekstiin teknisluontoisia korjauksia.

Päätös

Liitteet Talousarvio 2026 kaupunginjohtajan esitys

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 21.10.2025 § 334

Valmistelijat / lisätiedot:

talousjohtaja Marja-Leena Martikainen, puh. 044 718 2153

taloussuunnittelupäällikkö Jaana Kuuva, puh. 044 718 2788

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus aloittaa vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026-2029 taloussuunnitelman käsittelyn kokouksen jälkeen pidettävässä seminaarissa.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Kuntalain säännökset talousarviosta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden ohjauksen ja valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Lautakuntien ja jaostojen talousarvioesitykset

Lautakunnat ja jaostot ovat käsitelleet talousarvioesitykset seuraavasti:

- Konsernijaosto on 11.9.2025 § 21 käsitellyt elinvoima- ja konsernipalvelujen toimialan, yleishallinnon ja Kuopion Tilapalvelujen talousarvioesityksen, linkki esitykseen ohessa <https://kuopio.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025566-4>
- Elinvoimajaosto on 11.9.2025 § 9 käsitellyt elinvoima- ja konsernipalvelujen toimialan ja Kuopion työllisyysalueen talousarvioesityksen, linkki esitykseen ohessa <https://kuopio.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025567-9>
- Sivistyslautakunta on 16.9.2025 § 28 käsitellyt sivistyslautakunnan talousarvioesityksen, linkki esitykseen ohessa <https://kuopio.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025572-3>
- Kaupunkirakennelautakunta on 17.9.2025 § 170 käsitellyt kaupunkiympäristön palvelualueen talousarvioesityksen, linkki esitykseen ohessa <https://kuopio.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025562-3>
- Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta on 17.9.2025 § 69 käsitellyt hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan talousarvioesityksen, linkki esitykseen ohessa <https://kuopio.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2025570-10>

Talousarvion valmistelu

Kaupunginhallitus käsitteli ensimmäisen kerran vuoden 2026 talousarviokehystä kokouksessaan 26.5.2025, § 169 ja antoi koko kaupungin valmistelua koskevat puitteet tuloslaskelmatasolla. Samassa yhteydessä todettiin, että valtuustokauden vaihduttua kehystä tarkastellaan uudelleen. Vallitsevassa suhdannetilanteessa uudelleentarkastelu olikin tarpeellista, sillä mm. verotuloarvioita vuodelle 2026 on koko ajan pienennetty ja valtionosuuksien tiedot valtion budjettiesityksen myötä tarkentuneet. Kehystarkistuksesta 2.9.2025, § 268 valmistelu eteni lautakuntiin ja jaostoihin kaupunginhallituksen antaman toimintakatekehityksen evästyksin. Investointisuunnitelma on valmistelu talouden tasapainotusohjelman linjausten mukaisesti 75 milj. euron tasoon.

Valmistelu jaostoissa ja lautakunnissa toteutui erittäin vastuullisesti ja loppujen lopuksi kaupunginjohtajan on ollut mahdollista antaa toimintakatteeltaan 1,3 milj. euroa kehystä

paremmalla tasolla oleva talousarvioesitys. Verotuloarviota jouduttiin pienentämään, mutta valtionosuuksien määrä tarkentui suuremmaksi. Vuosikatteen tuoma tulorahoitus riittää 2/3:aan investoinneista, mitä voidaan pitää riittävänä. Vaikka vuoden 2026 talousarvioesitys on -2,1 milj. euroa alijäämäinen, se on lopputulemaltaan talouden tasapainotusohjelman linjausten mukainen ja vie kohti tasapainoista taloustilannetta vuonna 2027. Talousarvioesitys vuodelle 2026 ei sisällä kunnallisveroprosentin eikä kiinteistöveroprosenttien korotuksia.

Talousarviokirja sisältää arvioinnit riskeistä, vaikutuksista lapsiin ja nuoriin, ympäristöön, yrityksiin sekä maaseutuun. Talousarviokirja sisältää yhteenvedon vuoden 2026 talousarvioon sisältyvistä tasapainotustoimenpiteistä. Uutena talousarviossa ovat ilmastobudjetoinnin toimenpiteet koko kaupungin tasolla vuonna 2026.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys esittelymateriaaleineen ja tiedotteineen on julkistettu 9.10.2025 ja materiaali löytyy osoitteesta [Talousarvio - Kuopio](#)

Kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle on esitelty talousarvion sisältöä infotilaisuudessa 20.10.2025. Kaupunginhallitus antaa talousarvioesityksen ja esityksen veroprosenteista kokouksessaan 3.11.

Kaupunginvaltuusto käy lähetekeskustelun talousarviosta 17.11.2025 ja päättää talousarviosta vuodelle 2026 ja taloussuunnitelmasta 2026-2029 kokouksessaan 1.12.2025.

Kuopio 2035 -strategian valmistelua tehdään parhaillaan. Samoin johtamisjärjestelmän uudistus on käynnissä. Näitä koko kaupungin toimintaan vaikuttavia muutoksia ei vielä sisälly tähän talousarvioesitykseen. Osin on myös jouduttu käyttämään aikaisempia termejä, kun tarkoitetaan usean eri vastualueen yhteen kokoavia tietoja. Kun päätökset on tehty, käynnistetään strategisten tavoitteiden konkretisointi vuoden 2026 toimenpiteiksi kaupungin palveluissa. Johtamisjärjestelmän muutokset tulevat olemaan talousarvion näkökulmasta osin teknisiä, koska keskeiset koko kaupungin tason euromäärät eivät muutu. Mutta joiltakin osin 1.1.2026 muuttuvan johtamisjärjestelmän vuoksi talousarvion euromääräistä sisältöä on tarkasteltava uudelleen eri toimielimissä. Muutettu talousarvio tuodaan päätöksenteon eri vaiheisiin myöhemmin tarkentuvan aikataulutuksen mukaisesti vuoden 2026 puolella.

Toimivallan peruste

Hallintosäntö 68 §

Vaikutusten arviointi

Liitteenä oleva talousarvioesitys sisältää vaikutusten arvioinnin.

